

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2024. № 1.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.1.34>

УДК 336.7

С. В. Качула,

д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2540-862X>

Д. В. Машаріна,

магістрант кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-3008-5892>

М. М. Дуброва,

студентка кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-1517-0752>

ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

S. Kachula,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance, Dnipro State Agrarian and Economic University

D. Masharina,

Master's student of the Department of Finance, Banking and Insurance, Dnipro State Agrarian and Economic University

M. Dubrova,

Student of the Department of Finance, Banking and Insurance, Dnipro State Agrarian and Economic University

FORMATION OF FINANCIAL RESOURCES OF A COMMERCIAL BANK IN CONDITIONS OF DIGITALIZATION OF THE ECONOMY

У статті досліджено вплив цифрової трансформації економіки на управління фінансовими ресурсами комерційного банку. Проведений аналіз узагальнених показників формування фінансових ресурсів українських комерційних банків з 2016 по 2023 рр. показав, що більш як у двічі зросли пасиви, капітал всього та зобов'язання банків, а от статутний капітал знизився майже на 3%. Вивчення показників, пов'язаних з банківськими операціями, показує, що формування залучених ресурсів до 2023 р. наповнюється від вкладів фізичних осіб і лише в 2023 р. кошти від суб'єктів господарювання перевищують надходження від фізичних осіб на 108 млрд. грн. Розглянуто зв'язок між формуванням фінансових ресурсів комерційного банку та цифровізацією. На основі дослідження, в тому числі і зарубіжного досвіду, встановлено вплив цифровізації на всі сфери банківської діяльності, що сприяє ефективнішому управлінню фінансовими ресурсами та забезпеченню конкурентоспроможності в умовах швидко змінного фінансового середовища. Розроблено концептуальний підхід до удосконалення системи банківського обслуговування через цифрову трансформацію.

The article explores the impact of digital transformation on managing financial resources within the context of a commercial bank. As digital transformation significantly influences financial services, innovations in the banking industry extend beyond banks to various organizations, forming the foundation for numerous digital platforms. A detailed examination of the term "financial resources" within a commercial bank revealed its essence, facilitating classification and identification of key features. An analysis of aggregate indicators related to the formation of financial resources in Ukrainian commercial banks from 2016 to 2023 indicates a substantial increase in liabilities, total capital, and liabilities, more than doubling over the period. Conversely, authorized capital decreased by almost 3%. The examination of indicators associated with banking operations shows that until 2023, attracted resources primarily stemmed from individual deposits. Notably, in 2023, funds from business entities exceeded those from individuals by UAH 108 billion. The widespread adoption of digitalization emerges as a pivotal factor driving the development of the modern financial system and the financial services market. Digitization, a cornerstone of Industry 4.0, is evident in the pervasive use of broadband Internet, cloud services, RFID technologies, ERP systems. Digital technologies play a crucial role in the financial and credit system, with fintech now recognized as a comprehensive category encompassing diverse digital technologies in the financial environment. This

integration has profound implications for the formation of financial resources within commercial banks. Based on extensive research, including insights from foreign experiences, the influence of digitalization on all facets of banking activity is established. This influence contributes to more effective financial resource management, ensuring competitiveness in a rapidly evolving financial landscape. The text proposes a conceptual approach to enhance the banking service system through digital transformation. This approach involves creating a modern banking configuration that integrates financial technologies, current trends in the fintech landscape, and various fintech segments. Utilizing these elements enhances the availability and quality of financial services while improving the efficiency of banking business processes. This approach takes into account both external and internal opportunities and threats.

Ключові слова: *комерційний банк, фінансові ресурси, банківські активи і пасиви, цифрові ресурси, цифровізація.*

Keywords: *commercial bank, financial resources, banking assets and liabilities, digital resources, digitalization.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Економічні проблеми України, ускладнені в 2019-2021 рр. пандемією COVID-19 та в 2022 р. розв'язанням війни росією проти України, підсилюють потребу в повному впровадженні цифрових фінансових технологій у банківському секторі. Період коронакризи значно прискорив перехід клієнтів комерційних банків з офлайн до цифрового обслуговування. Протягом цього часу цифрові платформи та сервіси банків швидко розвиваються, з метою надання можливості клієнтам отримувати фінансові послуги віддалено з будь-якого місця та у будь-який час. В цьому контексті наукові дослідження, що спрямовані на вдосконалення формування фінансових ресурсів комерційних банків через цифрову трансформацію, стають надзвичайно актуальними. Це викликано активізацією досліджень у теоретико-методичних та практичних аспектах, оскільки механізм формування фінансових ресурсів піддається значним змінам.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням проблем і

особливостей функціонування банківського сектору, формуванню ресурсів комерційного банку та впровадження цифрових технологій у вітчизняну банківську систему присвячені праці: Т. Кочетигова та Д. Пяничук [4], Р. Мірошник та І. Кухта [5], Ю. Онищенко та М. Коробченко [7], К. Орехова та О. Костюков [8], С. Халатур та О. Грабчук [9], Ю. Худолій та М. Халєвіна [10] та ін. Однак, залишається потреба в моніторингу процесів цифровізації в банківській галузі та їх впливу на формування фінансових ресурсів комерційного банку. Дослідження труднощів із впровадженням індустрії фінансових технологій, інноваційних фінансових послуг, доступних цифрових послуг і пов'язаних з ними аспектів стає вирішальним у впровадженні нових банківських продуктів, покращенні обслуговування клієнтів, забезпеченні ефективної роботи онлайн-банкінгу і, як результат, підвищення стійкості та прибутковості комерційного банку. Вирішення поставленої проблеми потребує додаткових досліджень.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження впливу цифрової трансформації економіки на управління фінансовими ресурсами комерційного банку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Комерційні банки відіграють ключову роль у розвитку національної економіки. Ефективність їх роботи тісно пов'язана з діяльністю підприємств та взаємодією з реальним сектором, стимулюванні економічного розвитку через надання фінансових послуг. Комерційні банки зазвичай мають різні фінансові ресурси, які дозволяють їм виконувати свої функції.

Сутність терміну «фінансові ресурси», які є в наявності комерційних банків, науковці трактують по-різному. Так, Кочетигова Т. В. та Пяничук Д. О. [4, с. 727] в своїх дослідженнях стверджують, що у глобальних дослідженнях фінансові ресурси зазвичай не вивчаються як окремий об'єкт; натомість вони переважно перевіряються шляхом вивчення пасивів балансу банку. Це передбачає аналіз того, як банківські ресурси формуються через виконання банками пасивних операцій. В своїх дослідженнях і Орехова К. В. та Костюков

О. А. прийшли до тієї ж думки. Вони стверджують, що фінансові ресурси банку формуються за рахунок пасивних операцій банку, спрямованих на створення власних, а також залучених фінансових активів [8, с. 125].

Халатур С.М., Грабчук О.М., Богачов Я.Д. [9, с. 51] після аналізу визначення сутності фінансових ресурсів комерційного банку, сформувавши два основних методи окреслення їх природи – статичний і динамічний та визначили, що характеристика фінансових ресурсів банку полягає в їх доступності для банку, оскільки банк володіє виключною владою над ними.

На нашу думку, фінансові ресурси банків включають в себе всі засоби та активи, які банк використовує для своєї діяльності та задоволення потреб клієнтів. Основні компоненти фінансових ресурсів банків включають:

1) Власні кошти (капітал) - це грошові та матеріальні ресурси, які банк має у власності. Власний капітал служить як засіб для покриття можливих втрат та забезпечення фінансової стійкості банку;

2) Депозити клієнтів. Банки привертають гроші від клієнтів у вигляді різних видів депозитів, таких як звичайні рахунки, термінові депозити, а також інші фінансові продукти, що приносять прибуток;

3) Позики та кредити. Банки надають кредити різним суб'єктам, таким як підприємства, індивідуальні підприємці та інші банки. Гроші, які вони видають у вигляді позик, стають частиною їх фінансових ресурсів;

4) Інвестиції. Банки вкладають свої кошти в різноманітні фінансові інструменти, такі як акції, облігації, фонди, що дозволяє їм отримувати дохід від інвестицій;

5) Засоби, що перебувають у русі – це грошові активи, які банк використовує для забезпечення щоденної ліквідності та регулювання платежів, такі як резерви в центральному банку;

6) Платіжні системи та інші активи. Банки також володіють та використовують інші активи, такі як технологічне обладнання, нерухомість, патенти, що також вносять у їхні фінансові ресурси.

В цілому, фінансові ресурси банків становлять комплексну систему, яка включає різноманітні активи та джерела фінансування, що дозволяє їм надавати фінансові послуги та забезпечувати ефективну фінансову діяльність. В сукупності вони дозволяють комерційним банкам задовольняти фінансові потреби своїх клієнтів, управляти ризиками та працювати прибутково в рамках нормативної бази.

Фінансові ресурси банку можна класифікувати за різними ознаками, які включають:

1) Джерело походження:

- власні кошти – гроші, які належать самому банку, включаючи акціонерний капітал та накопичений прибуток;

- позикові кошти – гроші, які банк отримує від інших фінансових установ, корпорацій або клієнтів.

2) Термін використання:

- короткострокові ресурси – гроші, які банк збирає на короткостроковий період, наприклад, вклади на рік чи менше;

- довгострокові ресурси – гроші, які банк може використовувати на тривалий термін, наприклад, видача довгострокових кредитів або емісія облігацій.

3) Валюта:

- національні ресурси – гроші, які знаходяться в національній валюті;

- іноземні ресурси – гроші, які банк може мати в іноземній валюті або в іноземних фінансових інструментах.

4) Ліквідність:

- ліквідні ресурси – гроші, які легко можуть бути конвертовані в готівку або інші ліквідні активи;

- неліквідні ресурси – активи, які важко конвертувати в готівку без значних втрат.

5) Напрямок використання:

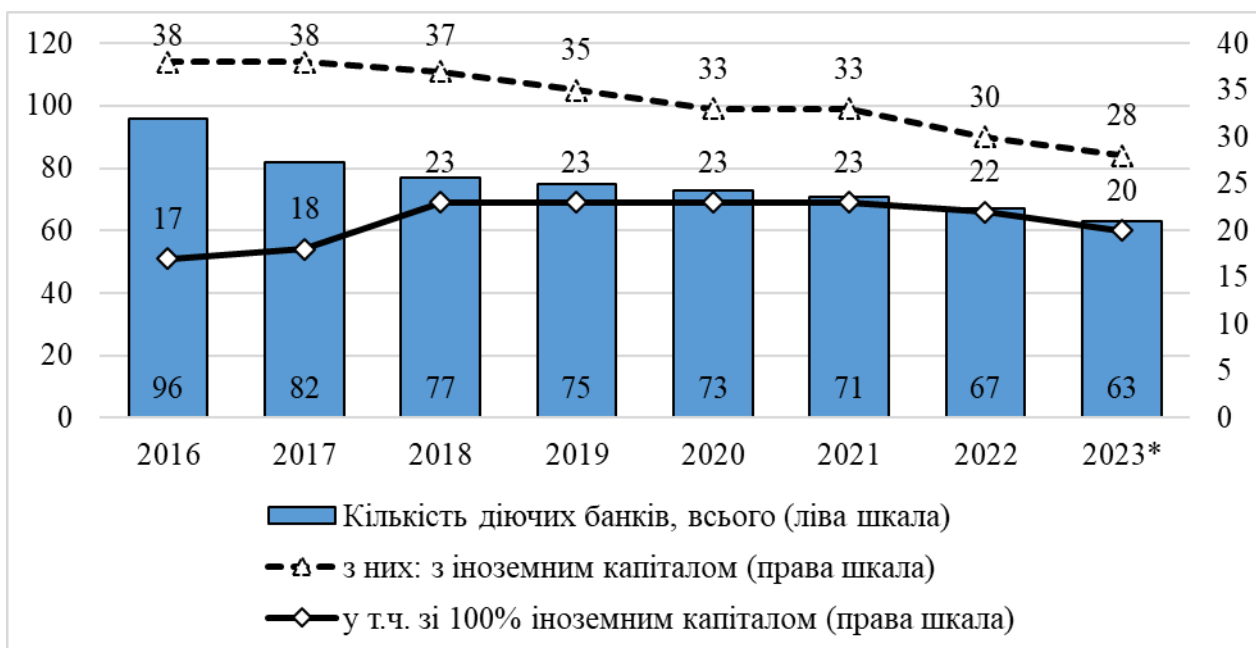
- ресурси для кредитування – гроші, які банк може використовувати для надання кредитів різним клієнтам та підприємствам;

- інвестиційні ресурси – гроші, що використовуються для інвестування в різноманітні фінансові інструменти, такі як акції, облігації, нерухомість, або інші інвестиційні можливості;

- резервні ресурси – гроші, які банк утримує в резерві для забезпечення стійкості та забезпечення виплати зобов'язань, включаючи резерви на покриття можливих втрат від кредитів та інші ризики.

Ці ознаки можуть варіюватися в залежності від конкретних стратегій та стратегічних цілей кожного банку. Класифікація фінансових ресурсів допомагає банкам ефективно управляти своїми активами та зобов'язаннями, а також забезпечити відповідність нормативам та регуляторам банківської діяльності.

Кількість банків в Україні за період з 2016 р. по 2023 р. зменшується (рис.1).

Рис. 1. Кількість діючих банків в Україні за період 2016-2023 рр.

* станом на 01.12.2023 р.

Джерело: складено авторами на основі [6]

Основною причиною зменшення кількості банківських установ є вторгнення росії на територію України, яке викликало (відносно діяльності банківського сектору) по-перше зменшення доходів порівняно з витратами; по-друге – зростання частки непрацюючих кредитів, по-третє залежність від і так дорогого рефінансування, яке надає НБУ, по-четверте – масова еміграції громадян, що негативно вплинуло на економічну діяльність та обсяг транзакцій в Україні, а також перешкоджало фізичним особам відвідуванням відділень у разі необхідності і по-п'яте – втрата персоналу через міграцію або мобілізацію [6].

Ми погоджуємося з дослідженням науковців [4; 8], що процеси, за допомогою яких комерційні банки накопичують свої кошти, називаються пасивними операціями. Для забезпечення ефективного функціонування, ліквідності, конкурентоспроможності та прибутковості банку покладатися лише на власний капітал недостатньо. Тому банки здійснюють пасивні операції із залучення додаткових ресурсів. Комерційні банки здійснюють пасивні операції у двох основних формах: залучення коштів через депозитні рахунки (поточні, строкові та накопичувальні) та залучення недепозитних коштів (зокрема отримання кредитів на міжбанківському ринку, рефінансування від Національного банку України, випуск банківських облігацій, векселів та інших фінансових зобов'язань). Переважаючою формою пасивних операцій банків є залучення коштів на різні типи банківських рахунків, що включають поточні, накопичувальні, строкові та валютні рахунки. Ці сукупні кошти зазвичай називають депозитами.

В таблиці 1 наведено узагальнені показники формування фінансових ресурсів українських комерційних банків з 2016 по 2023 рр. За аналізований період більш як у двічі зросли пасиви, капітал всього та зобов'язання банків, а от статутний капітал знизився майже на 3%. Якщо банк має стабільний або зростаючий обсяг пасивів, це може бути індикатором довіри клієнтів та інших стейкхолдерів; свідчити про фінансову стійкість банку; вказувати на збільшення ліквідності банку, яке може бути важливим для забезпечення

можливості виконання своїх фінансових зобов'язань та може бути вказівкою на успішну стратегію управління ризиками, яка дозволяє банку залучати нові кошти та збільшувати свою фінансову стійкість. І хоча, при оцінці темпів росту пасивів банку необхідно враховувати контекст та інші фактори, такі як економічні умови, регуляторні вимоги та глобальні фінансові тенденції, ми можемо узагальнити, що банківська система стабільна та витривала.

Таблиця 1. Узагальнені показники формування фінансових ресурсів українських комерційних банків з 2016 по 2023 рр. (млн. грн.)

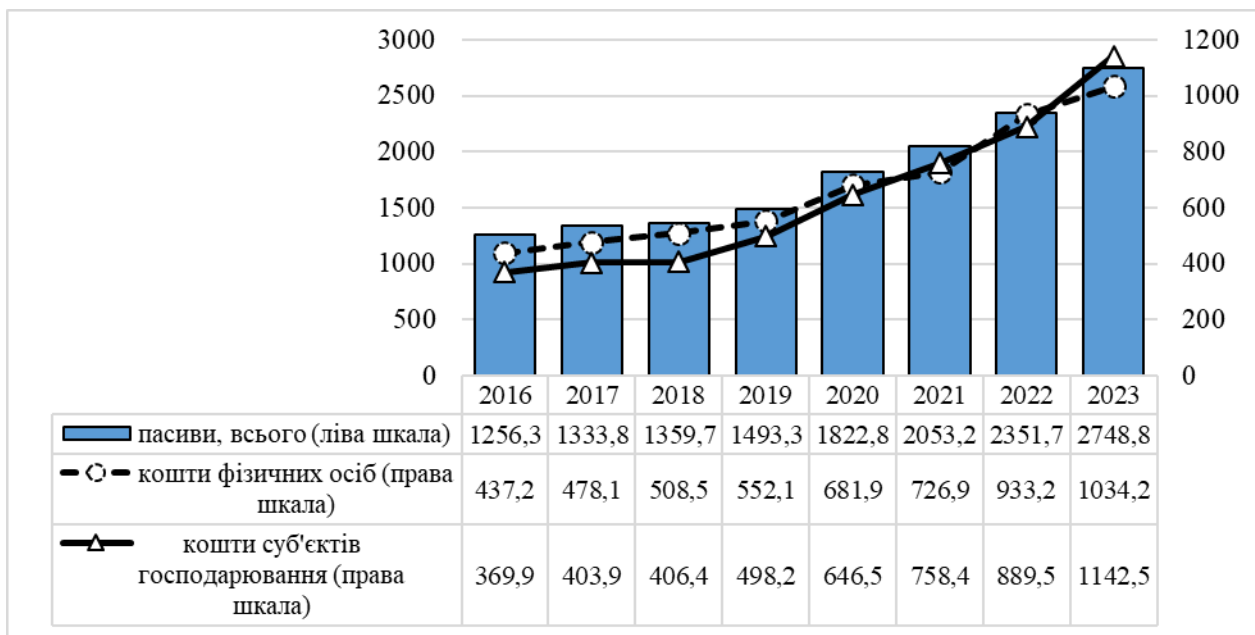
Період	Пасиви (усього)	Капітал (усього)	Статутний капітал	Зобов'язання банків
на 01.01.2017	1256299	123784	414668	1132515
на 01.01.2018	1333831	161108	495377	1172723
на 01.01.2019	1359703	154960	465532	1204743
на 01.01.2020	1493298	199921	470712	1293377
на 01.01.2021	1822841	209460	479932	1613381
на 01.01.2022	2053232	255514	481535	1797718
на 01.01.2023	2351678	215840	407021	2135838
на 01.12.2023	2748813	337407	404751	2411406
темп росту (базисний), % 2023 р./2016 р.	218,80	272,58	97,61	212,92
темп приросту (базисний), % 2023 р./2016 р.	1,19	1,73	-0,02	1,13

Джерело: складено авторами на основі [6]

Вивчення показників, пов'язаних з банківськими операціями, показує, що формування залучених ресурсів до 2023 р. наповнюється від вкладів фізичних осіб і лише в 2023 р. кошти від суб'єктів господарювання перевищують надходження від фізичних осіб на 108 млрд. грн. (рис. 2) [6].

Станом на 01.01.2018 р. кошти фізичних осіб склали 478,1 млрд. грн., що на 41 млрд. грн., або на 9,4% більше в порівнянні з попереднім роком. У 2018 р. кошти фізичних осіб склали 508,5 млрд. грн., а це на 30 млрд. грн., або 6,4% більше за дані 2017 р. На 01.01.2020 р. кошти фізичних осіб склали 552,1 млрд. грн., що на 8,5% більше за дані 2018 р. На 01.01.2021 р. залучені кошти

фізичних осіб склали 681,9 млрд. грн., що на 130 млрд. грн. більше, ніж на 01.01.2020 р. У 2021 р. кошти фізичних осіб склали 726,9 млрд. грн., а це на 45 млрд. грн., або 6,6% більше за дані 2020 р. У 2022 р. кошти фізичних осіб склали 933,2 млрд. грн., а це на 206 млрд. грн., або 28,4% більше за дані 2021 р. Отже, за 2016-2023 рр. обсяг коштів, залучених банками від фізичних та юридичних осіб зростає не дивлячись на воєнні дії в країні, та станом на 01.12.2023 р. складає 2177 млрд. грн., тобто 1034,2 млрд. грн. та 1142,5 млрд. грн. відповідно.

Рис. 2. Кошти фізичних осіб та суб'єктів господарювання в пасивах українських комерційних банків в 2016-2023 рр. (млрд. грн.) [

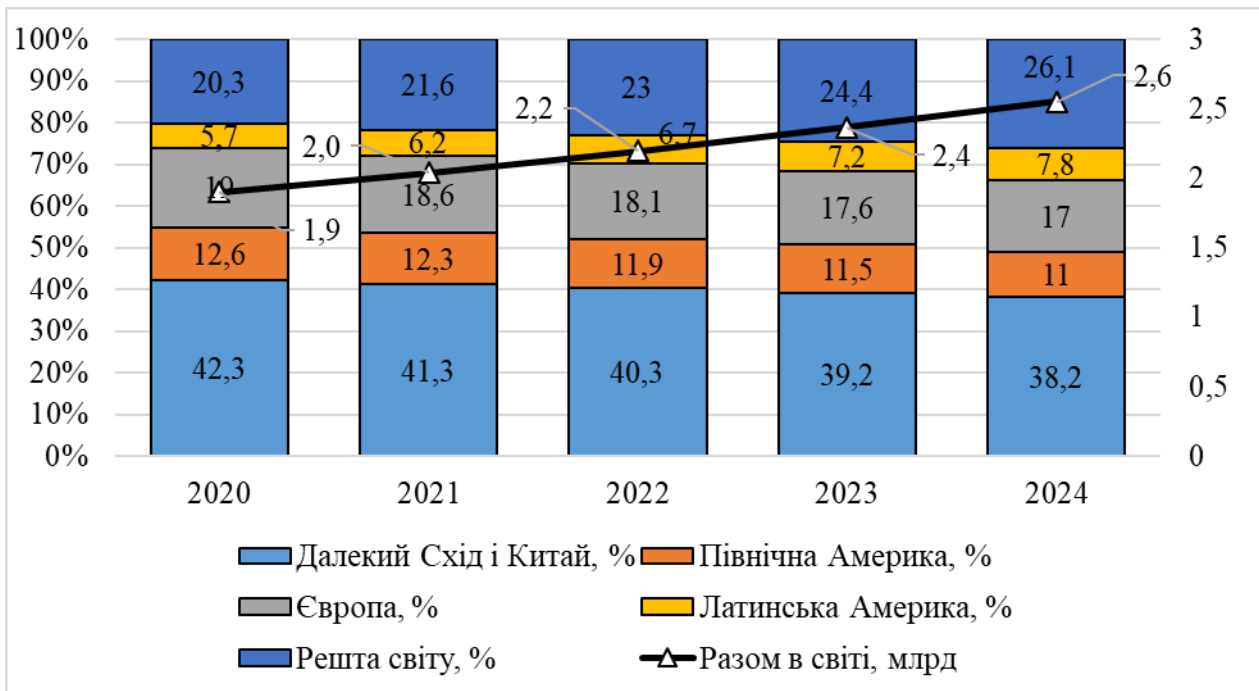
* станом на 01.12.2023 р.

Джерело: складено авторами на основі [6]

Учені зауважують, що Індустрія 4.0, яка є четвертою промисловою революцією, внесла зміни у бізнес-процеси традиційного банківського сектора, що був створений під час промислової революції і ґрунтувався на паперовому та фізичному обігу готівки [5; 9; 10].

За даними німецької компанії Statista, з 2021р. по 2024 р. використання онлайн-банкінгу та мобільного банкінгу неухильно зростатиме, причому найбільшим буде ринок Азії. У 2020 році на Далекому Сході та Китаї було

понад 805 млн активних користувачів онлайн-банкінгу. За прогнозами, в 2024 р. ця цифра досягне майже 1 млрд [14]. В 2020 р. найбільшим ринком онлайн-банкінгу був Далекий схід та Китай, 42,3%. І хоча прогнозовані дані на 2021-2024 рр. по Далекому сходу та Китаю знижуються з 41,3% до 38,2%, але його частка залишається найбільшою (рис.3).

Рис. 3. Кількість активних користувачів онлайн-банкінгу в усьому світі в 2020 р. з прогнозами на 2021-2024 рр. за регіонами., млрд./%

Джерело: складено авторами на основі [14]

В Україні в 2018 р. кількість активних користувачів становила 4,7 млн осіб, у 2019 р. це число зросло до 5,9 млн осіб, у 2020 р. досягло 7,1 млн осіб, а вже у 2021 р. кількість активних користувачів онлайн-банкінгу перевищила 8 млн осіб, що на 13% більше у порівнянні з 2020 р. У 2022 р. кількість користувачів збільшилася через вторгнення агресора, тому люди почали ще активніше використовувати онлайн-банкінг і їх кількість досягла понад 8,9 млн осіб [5].

Висновки DESI 2022 показують, що, незважаючи на прогрес у цифровій трансформації в більшості держав-членів, інтеграція важливих цифрових технологій, таких як штучний інтелект і великі дані, у бізнес залишається

обмеженою. Ця тенденція зберігається навіть серед провідних країн ЄС. Недостатній рівень цифрових навичок створює перешкоду для майбутнього зростання, посилює цифровий розрив і підвищує ймовірність цифрового виключення, особливо в умовах, коли основні послуги все частіше переходять на онлайн-платформи [13].

Рейтинги відображають динаміку процесів цифрової трансформації економічного простору. Розповсюдження цифровізації є основним катализатором розвитку фінансової системи та ринку фінансових послуг у сучасному світі. Цифровізація визначає головний тренд Індустрії 4.0. Аналіз динаміки процесів впровадження цифрових сервісів та технологій ґрунтується на оцінці рівня використання широкосмугового інтернету, хмарних сервісів, RFID-технологій, ERP-систем, а також участі організацій у електронній торгівлі у всіх галузях економічної діяльності. Індустрія 4.0 характеризується з'явою та поширенням кіберфізичних систем, що поєднують зусилля людей та машин у виконанні виробничих процесів. В описі нової промислової революції вчені відзначають, що Індустрія 4.0 характеризується злиттям технологій, яке знищує межі між фізичним, біологічним та цифровим світами [5; 10].

Цифрові технології широко використовуються у фінансово-кредитній системі. В сучасний період активно використовується термін "фінтех" для опису різноманітних цифрових технологій у фінансовому секторі. Застосування цих технологій базується на розширенні можливостей всіх учасників фінансової системи для користування різними фінансовими продуктами та послугами у цифровому форматі завдяки широкому використанню інтернету. Фахівці вказують на те, що розвиток механізмів електронних платежів та нова регуляторна політика урядів сприяють широкому впровадженню цифрових фінансових інструментів та поширенню фінансових послуг, доступних через мобільні пристрої з підключенням до Інтернету.

Фінтех представляє унікальне злиття фінансових послуг і інформаційних технологій. Вчені вказують, що, навіть якщо компанії у сфері фінансових технологій не можуть повністю використовувати банківські послуги у своїх

технологічних рішеннях, вони все одно розробляють продукти, які дозволяють користувачеві уникнути прив'язки до конкретного банку як свого клієнта [5; 10].

Формування фінансових ресурсів комерційного банку та цифровізація мають тісний зв'язок, оскільки цифрові технології впливають на всі аспекти банківської діяльності та управління фінансовими ресурсами. Серед ключових впливів можна виокремити:

1) Цифрові платежі та трансферти:

- фінтех-компанії надають конкурентоспроможні та зручні цифрові платіжні рішення, які зменшують залежність від традиційних банків;

- банки, щоб конкурувати, інтегрують ці технології власних систем.

2) Кредитування та позики:

- фінтех-платформи надають альтернативні джерела фінансування для клієнтів, що може призвести до зменшення обсягу кредитів, які беруть в банках;

- банки можуть використовувати технології фінтех для покращення процесів оцінки кредитоспроможності та надання позик, щоб привернути більше клієнтів.

3) Роботизація та автоматизація. Використання роботів та інших автоматизованих технологій дозволяє банкам зменшити витрати на операційну діяльність та оптимізувати ресурси.

4) Блокчейн та криптовалюти:

- використання технології блокчейн може спростити та забезпечити безпеку фінансових транзакцій.

- деякі банки досліджують можливість використання криптовалют для міжнародних трансфертів та ефективного управління резервами.

5) Збільшення конкуренції. З появою фінтех-підприємств, які надають більш інноваційні та ефективні послуги, банки змушені працювати над вдосконаленням своїх пропозицій та послуг, щоб утримати та привернути клієнтів.

б) Аналітика даних:

- фінтех використовує аналітику для збору та аналізу великих обсягів даних;

- банки можуть використовувати аналітику для вдосконалення стратегій управління ризиками та виявлення нових можливостей.

Всі ці фактори взаємодіють, створюючи нові можливості та виклики для банків у контексті формування та управління фінансовими ресурсами. Банки, які успішно інтегрують фінтех-рішення та інновації, можуть отримати конкурентну перевагу на ринку.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Фінансові ресурси є ключовим елементом в діяльності будь-якого банку і відіграють важливу роль у забезпеченні його стабільності та функціонуванні. Тобто, фінансові ресурси є життєво важливим компонентом банківської діяльності, сприяючи їхній функціональності, стабільності та здатності виконувати різноманітні фінансові послуги. Банківська система, яка ще десятиліття тому працювала з клієнтами через фізичні носії, такі як пластикові картки, банкомати та фізичні відділення, зазнала кардинальні зміни через перехід до віртуального світу. Зараз все ширше використовуються мобільні додатки, смартфони, цифрові картки тощо. Цифрова трансформація банківського сектору призвела до значного розширення спектру послуг кредитно-фінансових установ. Окрім традиційних операцій з кредитування та депозитів, сучасні банки пропонують послуги з управління активами, інвестування на фінансових ринках, випуску цінних паперів, страхування і фінансового посередництва. Цифрова трансформація також призвела до виникнення нових цифрових сервісів і продуктів, таких як цифрові активи, повністю цифрові банки та фінансові екосистеми. Цифровізація впливає на всі сфери банківської діяльності, сприяючи ефективнішому управлінню фінансовими ресурсами та забезпеченню конкурентоспроможності в умовах швидко змінного фінансового середовища. Фінтех представляє собою комбінацію фінансів та інформаційно-комунікаційних технологій, що

призводить до перетворення бізнес-процесів та структур взаємодії між учасниками фінансового ринку. Ми розглядаємо фінтех як нове напрямок цифрових фінансових технологій, яке сприяє перетворенню системи фінансових відносин через впровадження інноваційних бізнес-моделей та мережевого співробітництва за допомогою цифрових платформ. Це сприяє підвищенню ефективності діяльності комерційного банку та удосконаленню формування його фінансових ресурсів.

Література

1. Добровольська О.В., Качула С.В., Льовкіна А. С. Фінансовий менеджмент кредитного ризику як запорука безпеки кредитної діяльності банку. Ефективна економіка. 2022. № 2. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=10005>. doi: <http://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.2.6>.
2. Качула С.В., Жучик М.А. Теоретико-практичний аспект дослідження прибутковості комерційного банку. Ефективна економіка. 2022. № 10. URL: <https://www.nauka.com.ua/index.php/ee>. doi: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2022.10.13>
3. Качула С., Коткова А. Підвищення ефективності функціонування комерційного банку на фінансовому ринку шляхом мінімізації банківських ризиків. *Економіка та суспільство*. 2023. № 55. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2907/2831> doi: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-82>.
4. Кочетигова Т. В., Пяничук Д. О. Економічна сутність та необхідність формування фінансових ресурсів комерційного банку. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 16. С. 726-729.
5. Мірошник Р. О., Кухта І. В. Діджиталізація банківської системи України в сучасних умовах. *Економіка та суспільство*. 2023. № 49. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2327>. doi: <http://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-39>
6. Національний банк України: Наглядова статистика. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (дата звернення: 10.01.2024).
7. Онищенко Ю. І., Коробченко М. О. Проблеми формування ресурсної бази банків України. *Науковий вісник Херсонського національного університету*. 2018. № 30 (2). С. 84-89.
8. Орехова К. В., Костюков О. А. Сутність власних фінансових ресурсів

банку та особливості їх формування в Україні. *Modern Economics*. 2019. № 18(2019). С. 124-129. doi: [https://doi.org/10.31521/modecon.V18\(2019\)-19](https://doi.org/10.31521/modecon.V18(2019)-19).

9. Халатур С.М., Грабчук О.М., Богачов Я.Д. Удосконалення теоретичних засад управління фінансовими ресурсами комерційного банку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 1. С. 48–53.

10. Худолій Ю. С., Халевіна М. О. Фінтехнології в банківському бізнесі: реалії та перспективи. *Проблеми економіки*. 2021. №1. С. 134-142. doi: 2222-0712-2021-1-134-142.

11. Hrabchuk O., Kachula S., Lysiak L., Zarutskaya O. Monetary processes peculiarities during the crisis and adjustment of monetary policy. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2021. Vol.6 (41). PP. 4-16 doi: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v6i41.251378>

12. Kachula S., Zhytar M., Sidelnikova L., Perchuk O., Novosolova O. The Relationship between Economic Growth and Banking Sector Development in Ukraine. *WSEAS Transactions on Business and Economics*. 2022.Vol. 19. pp. 222-230. URL: <https://wseas.com/journals/articles.php?id=1456>. DOI: <https://doi.org/10.37394/23207.2022.19.21>.

13. Digital Economy and Society Index (DESI) 2022: Shaping Europe’s digital future. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi> (дата звернення: 10.01.2024)

14. Statista: Number of active online banking users worldwide in 2020 with forecasts from 2021 to 2024, by region. URL: <https://www.statista.com/> (дата звернення: 10.01.2024)

References

1. Dobrovolska, O.V., Kachula, S.V. and Lovkina, A. S. (2022), “Financial management of credit risk as a guarantee of the security of the bank's credit activity”, *Efektivna ekonomika*, vol. 2. available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10005>(Accessed 10 Jan 2024). doi: <http://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.2.6>.

2. Kachula, S.V. and Zhuchyk M.A. (2022), “Theoretical and practical aspects of the study of the profitability of a commercial bank”, *Efektivna ekonomika*, vol. 10. available at: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee> (Accessed 10 Jan 2024). doi: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2022.10.13>

3. Kachula, S. and Kotkova, A. (2023), “Increasing the efficiency of commercial bank functioning on the financial market by minimizing banking risks”, *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 55. available at:

<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2907/2831> (Accessed 10 Jan 2024). doi: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-82>

4. Kochetyhova, T. V. and Pianychnuk, D. O. (2017), “Economic necessity of nature and formation of financial resources commercial bank”, *Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky*, vol. 16. pp. 726-729.

5. Miroshnyk, R. O. and Kukhta, I. V. (2023), “Digitalization of the banking system of Ukraine in modern conditions”, *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 49. available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2327> (Accessed 10 Jan 2024).

6. National Bank of Ukraine (2024), “Supervisory statistics”, available at: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (Accessed 10 Jan 2024).

7. Onyshchenko, Y.I. and Korobchenko, M.O. (2018), “Problems of bank resource base formation in Ukraine”, *Naukovyj visnyk Khersons'koho natsional'noho universytetu*, vol.30 (2), pp. 84-89.

8. Oryekhova, K.V. and Kostyukov, O.A. (2019), “The Essence of Bank Capital and the Features of its Formation in Ukraine”, *Modern Economics*, vol.18, pp. 124-129. doi: [https://doi.org/10.31521/modecon.V18\(2019\)-19](https://doi.org/10.31521/modecon.V18(2019)-19).

9. Khalatur, S.M., Hrabchuk, O.M. and Bohachov, Ya. D. (2023), “Theoretical foundations of the management of financial resources of a commercial bank improvement”, *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol.1. pp. 48-53.

10. Khudolii, Y. S. and Khalievina, M. O. (2021), “Financial technology in banking business: realities and prospects”, *Problemy ekonomiky*, vol.1. pp. 134-142.

11. Hrabchuk, O., Kachula, S., Lysiak, L. and Zarutskaya, O. (2021), “Monetary processes peculiarities during the crisis and adjustment of monetary policy”, *Financial and credit activity: problems of theory and practice*, vol. 6 (41). pp. 4-16 doi: <https://doi.org/10.18371/fcaptop.v6i41.251378>

12. Kachula, S., Zhytar, M., Sidelykova, L., Perchuk, O. and Novosolova, O. (2022), “The Relationship between Economic Growth and Banking Sector Development in Ukraine”, *WSEAS Transactions on Business and Economics*, vol. 19, pp. 222-230. doi: <https://doi.org/10.37394/23207.2022.19.21>.

13. Digital Economy and Society Index (DESI) (2022), “Shaping Europe’s digital future”, available at: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi> (Accessed 10 Jan 2024)

14. Statista (2024), “Number of active online banking users worldwide in 2020 with forecasts from 2021 to 2024, by region”, available at: <https://www.statista.com/> (Accessed 10 Jan 2024)

Стаття надійшла до редакції 15.01.2024 р.